

Samenvatting preek 16 februari 2020: 'Waar haal je (als kerk) je identiteit vandaan?'

Schriftlezing: Richteren 7 vers 1 t/m 7 en Romeinen 10 vers 4 t/m 13

Veel verschillen tussen kerkelijke gemeenten kun je omschrijven als een 'sjibbolet': een onderscheid op basis van de tongval. In Richteren 7 maakt de juiste uitspraak van 'sjibbolet' het verschil tussen leven en dood. Twee stammen van Israël zijn in oorlog met elkaar. De Efraimieten willen de Jordaan oversteken, maar de Gileadieten laten hen er niet door. De Efraimieten proberen hun identiteit verborgen te houden, zodat ze erdoor gelaten worden. Ze vallen echter door de mand als ze het woord 'sjibbolet' uit moeten spreken. Door hun tongval spreken ze het uit als 'sibbolet' en zo worden ze ontmaskerd.

Ook in de kerk kunnen we soms zo'n houding aannemen. Het lijkt dan net alsof we de ark van Noach aan het bouwen zijn met allerlei hokjes en vakjes voor allerlei soorten mensen. Maar daar is onze identiteit niet naar terug te brengen, omdat het dan blijft steken in de bijzaken: meningen en voorkeuren. Soms komen we nog tot randzaken: standpuntbepalingen, waarbij argumenten voor en tegen aan te wijzen zijn. Maar je ware identiteit ontleen je aan het niveau van de hoofdzaken, dan gaat het over geloofsovertuigingen. In Romeinen 10 komen we dit niveau op het spoor.

Het gaat in dat hoofdstuk om de verhouding tussen Joden en Heidenen, waarbij de vraag 'Wat kenmerkt de relatie met God en voor wie is het bedoeld?' een belangrijke rol speelt. Kortgezegd is het antwoord hierop: het is voor iedereen bedoeld en niet de wet, maar het geloof in Jezus is kenmerkend voor het ware geloof. Voor veel christenen uit de Joden was dat moeilijk te begrijpen, waardoor ze de wet toch ook aan anderen op gingen leggen. Daar gaat Paulus tegenin, waarbij hij in vers 9 en 10 een absoluut minimum van het geloof uitwerkt. Dat begint met belijden dat Jezus Heer is: ervoor uitkomen dat Hij het voor het zeggen heeft! Daarnaast geloven dat Jezus uit de dood is opgewekt, dan gaat het om je vertrouwen stellen in het verlossingswerk. Even verderop zegt Paulus dan ook nog dat we God hebben aan te roepen, Hem betrekken op ons leven. Dus het ware geloof kenmerkt zich door de woorden: belijden, geloven en aanroepen. Vragen op dit niveau raken aan de hoofdzaak. Het zijn vragen die gesteld zouden kunnen worden aan de hemelpoort, omdat ze gaan over de essentie van het geloof. Veel andere zaken zijn negen van de tien keer een 'sjibbolet'.

Met het voorgaande in gedachten gaan we nu wat meer in op de identiteit van onze gemeente. Hervormd Rijswijk is van oorsprong een volkskerk. Hoewel de praktijk vaak anders is, gaat het dan kort gezegd om het gevoel 'iedereen is van de kerk en de kerk is van iedereen.' Hervormd Rijswijk is in ieder geval geen 'keuzekerk', een gemeente met een uitgesproken profiel en vaak ook een gemeente waar mensen uit de regio bewust lid van worden. Zouden we Hervormd Rijswijk wel tot een keuzekerk kunnen maken? Dan stuiten we op twee niet te beantwoorden vragen: wie maakt de keuze en kunnen we tot een eenduidige kleur komen en tegelijk als gemeente bestaansrecht hebben? Daarom is dit praktisch niet mogelijk, maar er speelt ook een principe mee: we zijn als lichaam aan elkaar gegeven en hebben elkaar nodig om enigszins de 'hoogte, breedte en diepte' van Gods liefde te doorgronden (Ef3:18-19). Om die reden hebben we de volle breedte van de gemeente in acht te nemen, waarbij 'horizonverbreding' het sleutelwoord is. Je kiest dan niet, maar laat ruimte open voor beide kanten, terwijl je verder naar voren naar het licht blijft kijken (dus het zicht blijft houden op Jezus Christus).

Tenslotte nog één belangrijke stap: het principe van Paulus in 1 Korinthe 8. In dat hoofdstuk gaat het om het eten van vlees dat geofferd is aan een heidense god. Paulus heeft daar geen moeite mee, maar omwille van mensen die bezwaard zouden kunnen zijn, doet hij het niet. Hier zien we het principe van liefde, geduld en begrip. Zo hebben ruimdenkenden ook hun houding te bepalen richting bezwaarden. Maar het principe uit 1 Korinthe 8 kan echter nooit door bezwaarden als recht worden geclaimd, het kan slechts door de ander in vrijheid worden gegeven. Daarom hebben we allemaal hier iets te doen. Bezwaarden moeten terug naar de essentie van het geloof, om te kijken of het bezwaar dan nog steeds overeind blijft. Ruimdenkenden hebben zo ruimdenkend te zijn dat zij ook ruimte moeten geven aan mensen die wat minder ruimte zien. Zo kunnen we gezamenlijk achter Jezus aan blijven gaan!